

Med revijami

Časopis musea království českého 1904. Zvezek 1. in 2. Državni svetnik profesor Alois Kašpar priobčuje v teh zvezkih na straneh 115.—141. novo serijo pism znamenitega pisatelja češkega Julia Zeyerja. Prvo serijo je ta list objavil l. 1902. Kašpar, kateremu je Zeyer ta pisma pisal, je opremil objavo te korespondence s pojasnili in dodatki, tako da nam je čtivo pismo jako interesantno. Pisma so za Zeyevja, ki je pred par leti umrl, jako značilna. Datovana so iz Vodnjan in iz Pariza iz let 1887.—1893. Dasi je to bila doba, v kateri je še odmeval boj za rokopise (kraljedvorski in zelenogorski), dasi so bili to časi najburnejših političnih sporov in agitacij, ko so Mladočehi pometli z enim mahljajem Staročeha s političnega poprišča, in dasi so se baš isti čas socijalna nasprotja na Češkem poostrovala, kakor še nikdar poprej, in čeprav so takrat ondi začeli vstajati energični modernisti v lepi literaturi, vendar ni Zeyer o tem zapisal niti besedice, dasi bi bile gotovo take aktualnosti zanimale prijatelja Kašparja, živečega v tujem kraju. Pač pa je poročal, kakšne sitnosti ima s svojimi dramami in romani, da mu jih ne zalagajo radi, ker ni čitateljev: „Nimam sreče niti pri občinstvu, niti v kritiki in radi tega niti pri založnikih. Najraje bi vse skupaj pustil. Tako mi je hudo, niti ne veš, kako.“ Rad bi bil potoval na Rusko, a ni zaslužil dovolj honorarja. Hodil je po Franciji in Španiji, zadolžil se in zopet ni mogel na Rusko, na Krim, kamor si je tako želel. Kaj pravi o Rusiji: „Da, sveta Rusija! Bože, to je tudi peza mojega življenja. Iz tega naroda tudi ne bode nič, kakor iz ostalih Slovanov. Država brez konca in kraja in vsak uličnik se iz nje norčuje . . . Življenje me ne veseli prav nič več. Pri nas je obupno, in v vseh drugih slovanskih deželah je isto! Le Nemcem in Madžarom se godi sedaj dobro na svetu. Najbolje bi bilo že pod zemljo.“ Morda radi tega ni maral razpravljati nič o čeških internih zadevah, ker je bil prenežen in preobčutljiv značaj ter je pretemno videl vse. V istem pismu razmišlja, kako bi si uredil stanovanje v Vodnjanih s starimi cerkvenimi stvarmi, ikoni, svečniki, svetilkami, posodami za kadilo, mašnimi oblekami itd. Kupil bi kar cel ikonostas . . . Potem se zopet zanima za nesrečni zakon nekega Popova. In ko mu Kašpar poroča, da je na Ruskem na prodaj knjižnica švedskega profesorja, bi Zeyer rad dobil kakšno „sage“, in če bi bil ondi na pr. Marquis de Sade, najnenravnejši pisatelj, čigar spisov ni nikjer dobiti, bi ga tudi rad kupil. Rad bi zvedel, kaj je neki tako groznega mogel napisati. Glavni njegov roman je, „Justine“. — Izkratka: pisma so popolnoma točen odsev Zeyerjeve notranjosti.

A. D—a.

Živaja starina. Periodičeskoje izdaniye otděleniya etnografiji Imp. russ. geograf. obščestva. Red. V. J. Lamanskij. God. XII. Vyp. 1—4. S.-Peterburg 1902. — Polje, ki smo ga Slovenci do sedaj temeljito prezirali, je tu začel obdelovati Rus Al. Haruzin. Objavil je dvoje razprav, ki se med seboj popolnujeta, namreč: „Krestjanin Avstrijskoj Krainy i jeho postrojki“. Pisec podaje tu najprej kratek povestni pregled, opisuje prirodne, gospodarske in kulturne prilike Kranjske, a zatem preide na glavni svoj posel ter prikazuje razvoj in posebnosti kmetijskih kranjskih zgradb. Osobite krajevne prilike so na Kranjskem dale znak tudi gospodarskim

zgradbam. Tako tolmači stog (kozolec), skedenj, kočó i. t. d. — Druga razprava, ki ji je naslov „Žilišče Slovinca Verhnej Krajny“, je prvi prilog Haruzinovim „Materialom po istoriji razvitija slavjanskih žilišč“. Tu je gorenjska kočó točno in lepo popisana. — Obe razpravi pojasnjuje množina slik in načrtov, ki pojasnjujejo razlaganje. Slovenci moramo Haruzinu biti hvaležni, da nam popisuje naš dom in ga na slikah kaže širnemu svetu. (Po „Zborniku za narodni život i običaje južnih Slavena“.)

Dr. Fr. Ilešič.

Splošni pregled

Simon Gregorčič, naš pesnik prvak, bo obhajal dne 15. oktobra svojo šestdesetletnico. Rojen je bil namreč dne 15. oktobra 1844. leta na Vrsnem pod Krnom. S tem jubilejem je združena tudi štiridesetletnica njegovega književnega delovanja. Presrečno želimo, da bi temu delovanju še ne bilo konec, da bi temveč iznova vstal med nami oni Gregorčič, ki smo se mu tako divili, ki smo ga tako ljubili in častili! — Še mnogo let! —

Fran Podgornik †. Dne 16. t. m. je umrl na Dunaju, ne da bi se bilo čulo prej kaj o njegovi bolezni, Fran Podgornik, pisatelj in izdajatelj časopisa „Slavisches Echo“. Rajni Podgornik je bil znamenit publicist in jeklen značaj, ki se ni dal po nikakih ozirih odvrniti od svojega prepričanja. Da je mogel s tem večjim poudarkom zastopati svoje nazore, si je ustanovil svoj lastni časopis. Njegova velika požrtvovalna ljubezen do domovine je posnemanja vredna! — Sladek mir mu v tuji zemlji!

Brata Ladislav in Florentin Hrovat, znana književnika, sta dobila svojo spominsko ploščo. Odkrili so jo na slovesen način v nedeljo dne 4. septembra t. l. v njihovem rojstnem kraju v Zgornjem Tuhinju v Kamniškem okraju.

Vega. Vegov izvrstni životopisec, stotnik Fridolin Kaučič, ki si neumorno prizadeva, da bi seznanil tudi tujce z velikimi duhovi slovenskega naroda ter mu tako pripomogel do zasluženega ugleda, je priobčil v listu „Armeezeitung“ članek „Vega als Geschützkonstrukteur“, ki je izšel tudi v ruskem prevodu, in sicer v petrograjskem listu „Artillerijskij žurnal“.

Slovanska razstava v Ameriki. Slovanska zveza v Clevelandu, ki se je ustanovila marca meseca lanskega leta, priredi v dneh od 21. do 27. novembra t. l. „slovansko narodno in obrtno razstavo“, ki ji je namen, seznaniti tudi Američane z narodno umetnostjo slovansko, zlasti pa zblížati v Ameriki živeča slovanska plemena. — Brošura, ki jo je zveza izdala tem povodom, se je fiskala v češkem, poljskem, slovaškem in — slovenskem jeziku, dokaz, da so tudi Slovenci že faktor, ki se vpoštevajo pri kulturnem delovanju ameriških Slovanov. Kdor bi hotel stopiti s „Slovansko zvezo“ v dotiko, naj se posluži sledečega naslova: The Slavic Alliance, 16 Hamlet Street, Cleveland, Ohio.

Listnica uredništva. Vse naše sotrudnike vljudno prosimo, naj nam vsako izpremembo v naslovu vselej takoj in natanko prijavijo.

